

Lasten ja perheiden yksilöllinen tuki omaan kotiin

Katri Hänninen ja Jarno Lehtonen

Lapsen oikeudet palveluiden lähtökohtana

YK:n Lapsen oikeuksien sopimus

- Lapsi on aina ensisijaisesti lapsi. Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle riippumatta hänen tuen tarpeistaan.
- Lasta koskevissa päätöksissä on aina ensisijaisesti harkittava lapsen etua.
- Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiensa kanssa, jos hänellä on hyvä ja turvallista olla heidän kanssaan.
- Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä ja saada tietoa
- Vammaisen lapsen erityistarpeet tulee huomioida ja hänen tulee saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä

YK:n lapsen oikeuksien komitean suositukset Suomelle

Sopimusvaltiot tunnustavat, että henkisesti tai ruumiillisesti vammaisen **lapsen** tulisi saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä oloissa, jotka takaavat ihmisarvon, edistävät itseluottamusta ja helpottavat **lapsen** aktiivista osallistumista yhteisönsä toimintaan.

*YK:n lapsen oikeuksien sopimus,
artikla23*

Komitea on huolissaan Suomen kohdalla seuraavien asioiden toteutumisesta:

1. Vammaisten lasten osallisuus yleisopetukseen ei ole onnistunut
2. Kehitysvammaisten lasten pitkäaikaiset sijoitukset laitoshoidossa
3. Vammaisten lasten näkemyksiä ja mielipidettä ei huomioida riittävästi
4. Vammaisten lasten kohtaamat sosiaaliset esteet

Kansalliset säädökset

Kansallinen lapsistrategia

- Lasten ja lapsiryhmien eriarvoisuuden torjunta
- Haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaaminen
- Lasten läheis- ja vertaissuhteiden tukeminen
- Lapsen edun ensisijaisuuden aktiivinen soveltaminen ja lapsivaikutusten arviointi
- Lasten kuuleminen, osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen

Vammaispalvelulain uudistus

- Vammaisten lasten kohdalla olisi ensisijaista turvata lapsen asuminen riittävin tukitoimin oman perheensä kanssa.
- Lapsen yksilölliset ominaisuudet ja niistä johtuvat erityistarpeet otetaan huomioon palvelujen järjestämisessä ja että lapsen osallisuus turvataan.
- Tilanteissa, joissa vammaisen lapsen asuminen oman perheen kanssa ei olisi lapsen etu huomioon ottaen mahdollista, järjestettäisiin lapsen asuminen ja tarvittavat palvelut perhehoidossa tai pienessä lasten ryhmäkodissa.

Kehitysvammaisten lasten asuminen

- Vaikka sekä kansainväliset että kansalliset suositukset ja sopimukset velvoittavat järjestämään lapsen asumisen oman perheen kanssa, ei se Suomessa toteudu. Lasten lukumäärä kehitysvammalaitosten pitkäaikaisasiakkaina on jopa noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Kehitysvammalaitosten 0 - 17-vuotiaat pitkäaikaisasiakkaat 31.12. (Sotkanet/THL)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
122	119	122	128	114	131	131	110	118	131	130	128	127

- Palveluita on kehitettävä, mutta jo nyt on tarjolla lapsen ja perheen yksilöllisen tuen huomioivia palveluita. On rohkeasti kuunneltava perheiden toiveita ja etsittävä monipuolisia ratkaisuja, jotta lapsen oikeudet toteutuvat.

Perhelomitus

- Perhelomitus on lyhytaikaista huolenpitoa perheen omassa kodissa. Perhelomitus on tarkoitettu kaikenikäisille lapsille, nuorille ja aikuisille, joilla on erityisen tuen tarvetta.
- Palvelu on saatavilla valtakunnallisesti
- Perhelomitus tarjoaa vanhemmille ja omaishoitajille lepo hetken. Toimimme perhettä kuunnellen ja koko perheen hyvinvointia vahvistaen.
- Perhelomittajamme huolehtii tukea tarvitsevan perheenjäsenen lisäksi myös mahdollisista sisaruksista.
- Perheen oma arkirytmisi säilyy lomituksen aikana: päivähoito, koulu ja päiväaikainen toiminta jatkuvat normaalisti. Perhelomittajamme hoitavat päivittäiset kotiaskareet.
- Perhelomittajillamme on vankka osaaminen erityislasten ja -nuorten kanssa työskentelystä. He tekevät työtä sydämellään ja arvoihimme sitoutuen.

Palveluasuminen

- Lapsen asumisen tuen tarkoitus on turvata lapsen mahdollisuus asua kotona oman perheensä kanssa. Tuki mahdollistaa lapselle hänen ikäänsä ja kehitysvaiheeseensa nähden tarpeellisen hoidon ja huolenpidon, osallisuuden sekä turvallisen kasvuympäristön.
- Erityistä tukea tarvitsevat lapset sekä nuoret, joilla on pysyväisluonteinen ja ympärivuorokautinen tuen tarve asumisessa.
- Palvelu pohjautuu yksilölliseen palvelun toteuttamissuunnitelmaan, jossa on huomioitu lapsen arkeen ja elämään liittyvät tavoitteet ja toiveet.
- Kokonaisvaltainen tuki, ohjaus ja avustaminen kaikissa päivittäisissä toiminnoissa.
- Toimimme lapsen hyvän elämän mahdollistajana, yhteistyössä lapsen ja hänen läheistensä kanssa.